

Naše číslo: PUSR-2023/17872-5/87893/JEN

Vybavuje: Mgr. Jentnerová

Bratislava 06. 11. 2023

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Ť K O U

o z n á m e n i e o v y d a n í r o z h o d n u t i a:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) toto

r o z h o d n u t i e:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

v y h l a s u j e z a n á r o d n ú k u l t ú r n u p a m i a t k u

Cintorín vojnový v obci **Výrava – Pod Kudrovcom**, okres Medzilaborce, nachádzajúci sa na parcelách reg. KN C 607 a KN E 1328, k. ú. Výrava. K pozemku – parcele reg. KN C 607 je vlastník neznámy - list vlastníctva nezaložený. V zmysle listu vlastníctva č. 630 je pozemok – parcela reg. KN E 1328, na ktorej sa cintorín vojnový nachádza, evidovaný ako „lesný pozemok“ v podielovom spoluvlastníctve: Dagmar Francovej, r. Šedivej, B. Smetany 1103, Zlín 4, 763 02 ČR (spoluvlastnícky podiel 1/6), Ing. Lumíra Kohouta, Veltruská 528/3, Praha 9, 190 00 Praha, ČR (spoluvlastnícky podiel 1/12), MUDr. Jiřího Kohouta, Mariánska 4, Přeboram XI., Březové hory 261 01 ČR (spoluvlastnícky podiel 1/12), Václava Patka, Libštát 313, 512 03 Semily, ČR (spoluvlastnícky podiel 1/12), Branislava Lukáča, Udavské č. 370, 067 31 Udavské, Renáty Čížkovskej, r. Theurerová, Bratři Čapků 1841/23, Praha 10, 110 00 Praha (spoluvlastnícky podiel ¼), Petra Theurer, Bratři Čapků 1841/23, Praha 10, 110 00 Praha

(spoluvlastnícky podiel ¼). Správcom predmetného cintorína je Obec Výrava, Výrava 100, 067 16 Výrava.

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 18. 09. 2023 správne konanie vo veci vyhlásenia cintorína vojnového v obci Výrava – Pod Kudrovcom za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), ktorý vypracoval Krajský pamiatkový úrad Prešov z vlastného podnetu.

Známym účastníkom konania bolo oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom doručené nasledovne: Branislavovi Lukáčovi dňa 22. 09. 2023, Dagmar Francovej dňa 29. 09. 2023, Ing. Lumírovi Kohoutovi dňa 30. 9. 2023, Renáte Čížkovej dňa 2. 10. 2023, Petrovi Theurerovi dňa 2. 10. 2023, MUDr. Jiřimu Kohoutovi dňa 27. 09. 2023 a Václavovi Patkovi dňa 26. 09. 2023, Obci Výrava dňa 18. 09. 2023. K oznámeniu o začatí správneho konania, resp. k podkladu rozhodnutia sa účastníci konania nevyjadrili.

Z dôvodu neznámych účastníkov konania (nezaložený list vlastníctva k pozemku – parc. KN C 607) správny orgán podľa § 26 ods. 1 správneho poriadku v spojení s § 18 ods. 3 správneho poriadku oznámil začatie správneho konania verejnou vyhláškou.

Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 18. 09. 2023 a zvesená dňa 03. 10. 2023. Na úradnej tabuli Obecného úradu Výrava bola verejná vyhláška vyvesená dňa 18. 09. 2023 a zvesená dňa 18. 10. 2023. Pätnásť deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Do podkladu pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku bolo možné nahliadnuť na Obecnom úrade Výrava a na Pamiatkovom úrade SR. Správny orgán dal možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. K oznámeniu o začatí správneho konania, resp. k podkladu rozhodnutia sa účastníci konania nevyjadrili.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej a architektonickej charakteristiky cintorína vojnového a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie cintorína vojnového za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že predmetný vojnový cintorín v obci Výrava – Pod Kudrovcom je cenným dokladom bojov, odohrávajúcich sa v medzilaboreckom regióne počas I. svetovej vojny, ktoré zasiahli územie dnešného severovýchodného Slovenska len okrajovo. Z typologického hľadiska ide o lesný vojnový cintorín, ktorý je situovaný v extraviláne obce Výrava,

v lokalite nazývanej Pod Kudrovcom. Cintorín vojnový má obdĺžnikový pôdorys o rozmere 32x 28m, svojou rozlohou (896 m²) a počtom pochovaných vojakov (2680) patrí medzi najväčšie vojnové cintoríny v okrese Medzilaborce. Z architektonického hľadiska ide o unikátne a jedinečné architektonické dielo neznámeho autora. Areál je ohradený dreveným plotom so vstupnou bránou na severnej strane. Na cintoríne sa nachádza spolu 21 hrobov. Každý hrob je v teréne dobre identifikovateľný a označený drevným jednoramenným krížom s malou plechovou nápisovou tabuľkou bielej farby. Na nápisových tabuliach sú v hornej časti arabskými číslicami označené poradia hrobov, uprostred je uvedený údaj o počtoch pochovaných vojakoch v jednotlivých hroboch, resp. že ide o neznámeho vojaka, a v spodnej časti symbol jednoramenného kríža a za ním letopočty 1914/1915, identifikujúce roky, v ktorých sa v danej lokalite prebiehali vojenské operácie. Jednotlivých hrobov je 14. V štyroch spoločných hroboch sú pochované po dve až tri obeť. Väčšina padlých vojakov je pochovaná v troch masových hroboch. Masové hroby sú v teréne ohraničené nízkymi kamennými múrikmi z prírodného kameňa. V šachte č. 7 je pochovaných 650 – 654 obetí, v šachte č. 15 je pochovaných asi tisíc obetí. V šachte č. 21 je taktiež asi tisíc obetí, dohromady to tvorí okolo 2680 pochovaných vojakov padlých v 1. svetovej vojne. Cintorín je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Vojnový cintorín v obci Výrava – Pod Kudrovcom je významným historickým nehnuteľným dokumentom (symbolom, mementom), nachádzajúcim sa v katastri obce, pripomínajúcim vojnové operácie z I. svetovej vojny, vrátane ich ničivých dôsledkov (vojnové obeť), prebiehajúce v jej okolí na prelome rokov 1914 – 1915. Historická hodnota tunajšieho vojnového cintorína spočíva tiež v tom, že je cenným dokladom rôznych spôsobov starostlivosti o toto pietne miesto od jeho založenia po súčasnosť. Vojnový cintorín predstavuje pietne miesto tam pochovaných padlých vojakov, spojené s prejavom úcty voči ich odvahe, statočnosti hrdinskému boju za krajiny, národy, resp. myšlienky, pre ktoré obetovali svoje ľudské životy. Spoločenská hodnota predmetného cintorína spočíva tiež v tom, že na jeho ploche sú bok po boku pochovaní vojaci troch znepriatelených armád – nemeckej, rakúsko-uhorskej a ruskej. Ide o vysoký prejav humánosti, vychádzajúci z myšlienky, že po smrti niet nepriateľa a každý vojak, ktorý zahynul v boji za svoju vlasť, resp. národ, je hrdinom, ktorý v dejinách nemá obdobu.

Hodnoty architektonickej: Vojnový cintorín v obci Výrava – Pod Kudrovcom predstavuje z architektonického hľadiska unikátne architektonické dielo neznámeho architekta. Z pohľadu historického urbanizmu tvorí jednu z dominant obce.

Hodnoty krajinnnej: Vojnový cintorín v obci Výrava – Pod Kudrovcom sa radí medzi lesné cintoríny. Od svojho založenia (výstavby) po súčasnosť spoluvytvára ráz (kultúrnej) krajiny, ktorej je súčasťou, koptuje sa do nej, stáva sa jej prirodzenou súčasťou a súčasne dokumentuje jej citlivé pretvorenie človekom.

Cintorín vojnový v obci Výrava – Pod Kudrovcom v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní vecí a ochrane kultúrno-historických hodnôt, vykazuje historické, spoločenské, architektonické a krajinné hodnoty.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika

je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovormi o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa pod základnou ochranou kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD.
generálny riaditeľ

Príloha: Schematické vyznačenie národnej kultúrnej pamiatky na podklade katastrálnej mapy, mierka 1:1 100.

Rozhodnutie sa doručuje účastníkom konania verejnou vyhláškou na:

1. úradnej tabuli Obecného úradu Výrava
2. úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR
3. webovom sídle Pamiatkového úradu SR – www.pamiatky.sk
4. centrálnej úradnej elektronickej tabuli – www.slovensko.sk

Vyvesené dňa:

Zvesené dňa:

Potvrdené dňa:

Pečiatka a podpis:

Rozhodnutie sa doručuje – doporučene (el. poštou):

5. Obec Výrava, Obecný úrad Výrava, Výrava 100, 067 16 Výrava
6. Dagmar Francová, r. Šedivá, B. Smetany 1103, Zlín 4, 763 02 Zlín, ČR
7. Ing. Lumír Kohout, Veltruská 528/3, Praha 9, 190 00 Praha, ČR
8. MUDr. Jiří Kohout, Marianska 4, Příbram XI. – Březové hory, ČR
9. Václav Patka, Libštát 313, 512 03 Semily, ČR
10. Branislav Lukáč, Udavské č. 370, 067 31 Udavské
11. Renáta Čížková, r. Theurerová, Bratří Čapků 1841/23, Praha 10, 110 00 Praha, ČR
12. Petr Theurer, Bratří Čapků 1841/23, Praha 10, 110 00 Praha, ČR

Rozhodnutie sa doručuje – doporučene (po nadobudnutí právoplatnosti):

13. Klientske centrum Medzilaborce, Kataster, Mierová 4, 068 01 Medzilaborce

Na vedomie:

14. Krajský pamiatkový úrad Prešov
15. Pamiatkový úrad SR – založenie do spisu (2x)